

ادبیات عمومی و کجیرمشی

هفته لوق سیاسی ، ادبی و علمی غزته در .

جلد : ۱

سنه : ۱ ۲ جمادی الاولی ۱۳۳۵ جمعه ایرتسی ۱۱ شباط ۱۳۳۲ نومرو ۱۷

[مجموعه من ، رشاد نوری بکک بو کوزل و مکمل مقاله سنی نشر ایله ، قارئیرینه ادبیاتک اهل ایدلش بعض حقائقنی عرض ایدر .]

ادبیات ملیه مسئله سی

۳

الهام

اولکی مقاله لرده شکل مسئله سنی کوزدن کجیرمش ، لسان و وزنده ساده بیکه دوغری بر تمایل کورولدیکنی قید ایتشدک . بو تمایلی تفسیر ایتک لازم کلیرسه ظن ایدرم اک عقله یاقین فرضیه شو اولور : شکل غایه موقعندن واسطه موقعنه ایدور . تحسس و تحیل ذوقی لسان واسلوب معمارینسک تأمین ایتدیکی ذوقه تفوق ایدیور و بالنتیجه شکل و روح آره سنده بر یاقینلق وجوده کله که باشلا یور . بو حرکتک ایکسینک تمامیه بر اولماسیله نتیجه لیمه سی و لسان مسئله سنک ده بو صورتله کندیلکندن حل اولماسی پک ممکندر .

بو مقاله ده روح و الهام اعتباریله ادبیاتده ملیتک نه اولدیغنی ، نظریه و قاعده ایله الهامزه بر استقامت و یرمک ممکن اولوب اولمایه جغنی تدقیقه چالیشه جغز .

* *

ادبی اثرلر قوای روحیه دن هانکیلرینک ، نه صورتله ایشلمه لرندن دوغار؟ مقصده وارمق ایچون اول بو نقطه یی - ولوکه اک بسیط شکلنده - کوزدن کجیرمک ایجاب ایدر . ادبی اثر یازمق عملیه سنده نظردقته آلنه جق ایکی جهت واردر : اول صنعتکارک فکرلری که یونلری مدخر بر سرمایه یه تشبیه ایده بیلیرز . ثانیاً : فکرلرینک بر برلرینی دعوت ایتسی ، بر برلرینه زنجیر لیمه سی حادثه سی که بوکاده « الهام » دییه جکز . یونلردن برنجیسی بر وارلق ، ایکنجیسی بر فعلدر .

شیمدی فکر و الهامی صیره ایله تدقیق ایدلم .

علم روحده کی « فکر » کله سینک قونوشورکن قوللاندیغمز « فکر » سوزندن دهها واسع بر معناسی واردر ، اونک ایچون بو کله اوزرنده بر آرز دورا جغز .

جواسن جسمه واسطه سیله خارجدن آلدیغمز احساساتک خاطره لرینه « خیال - image » دینیورم

کوستا لوپونک آئارندن :

تکامل خلأق قوانین روحیه سی

عروقک سجایای روحیه سی ناصل دکیشیر ؟ — مباحث سابقه ده دیش ایدک که، عناصر تشریحیه کبی عناصر

روحیه دخی ارثک بطی تأثیراتیه تحولاته دوچار اولمده در . مدنیتلرک تکاملی ایشته بو تحولاته مربوطدر . مختلف مدنیتلری تدقیق و تتبع ایدنلرجه مسلم اولدینی اوزره، مدنیتلرک انبساطنه انجق مقداری قلیل بعض افکار اساسیه مدار اولمدر . افکار ، بطائله و فقط ازمانک تعاقبیه حس حالنه افراغ ایدلرجه ، اقوامک روحنه نفوذ ایده من . بو مرتبه یه کلنجه ، او فکرلر آرتق سجیه یه قاریشیر . افکارک بویله بطائله مظهر تکامل اوللری نتیجه سیدرکه مدنیتلر بدرجه یه قدر ثابت بر حال اراثة ایده بیلیرلر ؛ فی الحقیقه تحولات ذهنیه ضرک پک بطی بر صورتده حصولی سایه . سنده درکه افکار جدیده ، کوک صاله بیلیمک ایچون ناصل اوزون زمانلره محتاج ایسه ، بونلرک احساسی ایچون ده ینه اعصارک توالیسی لازمدر . مادام که مدنیتلر ، بعض اساسلی فکرلرک نتیجه محصله سیدر، بو فکرلر دکیشمکه یوز طوتجه ، مدنیتلر دخی بالطبع تحولاته دوچار اولورلر . علمی، دینی، فنی ویا صناعی اولسون ، بر فکرک انتشاری کیفیتی عینی اصوله تابعدر: بوفکر، اول امرده شایسته حرمت و صاحب نفوذ بعض ذوات طرفندن قبول وتلقی ایدلرک لازمدر . بونلرک شهرت شخصنه و اوفکره شدت مربوطیتلری ، اوکا بین الناس مهم بر قوت تأثیر بخش ایدر . وقتا که صروج ومدافعلری، بویکی فکری خلقک بر قسم قلیلنه قبول ایتدیرمکه موفق اولورلر، مناقشه دوره سی حلول ایدر . بو صفحه ده یکی فکر ، ناسک بر قسمی طرفندن عامیله قبول ودیکری طرفندن ده کلیاً رد ایدیلیر . فقط فکر ، بو وسیله ایله واقع اولان مناقشات سایه سنده یواش یواش و تقلید تأثیراتی نتیجه سی اوله رق هر طرفه شیوع بولور ؛ افکار عمومیة خلق بو فکری تدریجاً قبول ایدر و بو صورتله یکی فکر آرتق حس ساحه سنه کیررکه بو صفحه ، یکی فکرک غلبه ایتدیکنه ومدت مدیده ایچون تعرضدن مصون برحاله واردیغنه دلیلدر . فلسفه یه وصنایعه متعلق فکرلر ، خلقک طبقات عالیه سنده تمرکز ایدر . افکار سیانسیه ویا دینیه ایسه، ماهیت اصلیه سندن پک چوق عناصر ضایع ایدرک محاکمه دن عاجز اولان صنوف مختلفه خلق ارسنده انتشاره باغلار . بو افکارک تأثیراتی ، بر قاصرغهنک شدتنه مشابه مدهش بر قوت ایله محسوس اولور . ایشته بویله زمانلرده درکه انقلابات تاریخیه یی موجب اولان وقایع حادث اولور .

خالقک روحنه نفوذ ایتدکدن صوکره ، افکارک وجهه حرکتی تغیر ویا تأثیراتی محایتمک، قدرت بشریه نک فوقنده در . او افکارک دوره تکاملنک حصول بولسی و بناء علیه بونلره قارشو هر نوع محاکمه ، مناقشه تأثیراتنک کآن لم یکن حکمنده قالسی ضروریدر .

مدینتیرك تكاملنده، معتقداتك موقعی — تاریخ ومدینتیده دینك موقعی پك بیو کدر.

معتقدات، حیات اقوامده و بناء علیه اساس مدینتیرنده غایت مؤثر بر عنصر تشکیل اتمکده در . ازمنه تاریخیه نك ابتداسندن اعتباراً کوریو- رزکه اجتماعی و سیاسی تأسیساتك کافه سی معتقدات اوزرینه بنا ایدلمش و دین ، هر خصوصده مهم بر تأثیر اجرا ایلشدر . ادیانك روح بشریته اك بیوک بخشایشی ، اكا سعادتیه مظهریت فکریخی تلقین کیفیتدرکه هیچ بر فلسفه بو نتیجه بی استحصاله موافق اوله مامشدر .

مدینتك تكاملی ، انسانلرك احتیاجاتی تزیدایتمکله برابر وسائط تسویه و تهوینی ایلاذ خصوصنده امساک کوسترمکده اولسندن طولایی زمانمزده بین الخلق محسوس اولان عدم ممنونیت حسی وجود بولشدر . واقعا مدینت ، ترقیات و تکملاتك والده سیدر . فقط بویله اولقله برابر ، یأس و فتورك بارز نشانه لری اولان و آرتق هیچ بر تأثیر دینی ایله غیر قابل تسکین بولنان « سوسیالیزم » و « آنارشیزم » کبی ایکی مدهش مدلولکده باعث وجودیدر .

حیاتك مدت مدیده دوامنی ایستین هیئت اجتماعیه انسانه سعادت بخش بر حالت روحیه تلقین و تلقیح ایده بیه جک هر نوع اسباب و وسائطی شحری ایله مکفدر . شمیدی به قدر تشکیل ایدن هیأت اجتماعیه نك کافه سی ، کندیلرینی تسخیر ایدن بر مفکوره ، برغایه خیال اوزرینه استناد ایتمش اولدیغندن ، حیاتلری ده او متکای معنویتلری مدنجه دوام ایده بیلمش و او غایه سوننجه اولرده نفخه حیات قالمشدر . بوکون کوریورزکه وقتیه ذهنمزدن قلع و قمع ایتکه بو قدر چالیشدیغمز مفکوره لر اولدجه حیات ممکن دکدر . بناء علیه بو مفکورات آفله نك یرینه بشقه لرینی اقامه ایتک مجبوری درکاردر . ساحه سیاسیاتده دخی معتقداتك نفوذ و تأثیر پك عمیقدر . معتقداتك بو مدهش قوتی ، حد داننده اقوام و مللی بر آن واحده حس ، فکر و منفعت کبی عواملده توحید ایده بیلک خاصه سنه مالک اولسنده در . واقعا اعتقاداتنه باغلی اولان بر خلقک بنیه ذهنیه سی بردنبره دکیشمز ؛ فقط او خلقک بتون ملکاتی ، شوقایه مهمه نك حیز آرای حصول اولسنه خادم اولور : « غلبه دین » ایشته بو حالت سایه سنده درکه اعتقاداتك قوتی دهشت آور بر درجه قصوایه واریر .

تاریخده حیرت بخش عقول حادثاته ، بجه بیوک دولتلرك تأسیسنه شاهد اولان زمانلر ، اعتقادات تأثیر یله خلافتك مسخور بولندینی دورلدره فرانسه به بر عصر اول ، بتون اوروپایه قارشو مظفر بروضعیت تأمین ایدن قوه محرکه ، خلقه تلقین ایدلمش اولان یکی بر مفکوره نك ، بر اعتقادك تأثیرات روحیه سیدر .

اعتقاداتك حکم فرما اولدینی زمانلرده بیه ، اعتقادات مذکورده نك خلقجه صورت تلقیسندن و وسائط تظاهرندن ، بر ملتک سجه خصوصیه سنی ا کلامق ممکندر : عینی سوائق معتقداتنه تابع اولان انکلتیره ، فرانسه و اسپانیایه عطف نظر ایدیکز ، بیوک فرقلر کورورسکز : (ره فورم) اسپانیاده قطعاً ممکن اوله مدینی کبی ، (انکیزسیون) دخی انکلتیره ده تأثیرینی کوستره مزدی . ره فورمه تابع اولان ملتر ، اعتقاداتك قوه تسخیریه سی آلتنده بولنقله برابر ، منسوب اولدقلری عروقک سجایای خصوصیه و بنیه ذهنیه سنی او هنکاملر اشناسنده کوسترمکدن خالی قالمشدر . بو ذهنیتك تظاهر اتندن اك مهمی : بر آمر مطلقه سفلیتله و علی العمیا تابع اولماق عادتیدر . ملتلك سیاسی ، صنایعی و ادبی تاریخلری ، معتقداتك مولودیدر .

معتقدات ، سجه به بر جوق تحولات ایراث ایتکله برابر سجه نك تأثیراتیه بالذات متأثر اولقدن

وارستہ قالہ ماز . بر قومك مفتاح مقدراتی ، سچیہ سیلہ اعتقاداتیدر . سچیہ ، عناصر اساسیہ سنده ، غیر قابل تغیردر . بونك ایچوندرکه بر قومك تاریخی نوعما بر وحدت ارأه ایتکده در . معتقداته کلنجه : بونلر تغیراته تابع اولدقلر ننددرکه تاریخده بر جوق انقلاباته تصادق اولنور . مباحث سابقه خزده ، فرانسه ده ، اون یدنجی و اون سکزننجی عصرده یاشامش اولان خلق اره سنده بیوک بر مبانیت افکار موجود اولدیغنی سولیش ایدك . بومبانیتك اساسی ، فکرك الهیات ساحه سندن فنونه طوغری میل ، محاکمہ بی عنعنہ نك یرینه اقامه ومنقولاته بدل حقایق مثبتہ بی قبول ایتش اولسی اسبابنه مستنددر . انقلاب کبیرك تولید ایتدیکی مؤثراتی تعقیب وتدقیق ایدر ایسهك کورورزکه بونلر ، افکار دینیہ ده حاصل اولان تکاملک بر نتیجه طبیعیہ سیدر .

بوکون هیئت قدیمه اجتماعیه نك وجهه حرکاتنده کورولیکده اولان حال تردد ، تشکیلاتنده کی هرج و مرج ، بونجه زماندنبری اونلر ایله یاشادینی اعتقادات قدیمه سنی یواش یواش ضایع ایتکده اولسندن نشأت ایدیور . ضیاع تماماً حصول بولدینی زمان ، اعتقادات جدیدہ یه مستند یکی بر مدنیت وجود بوله جقدر .

دعوی و کیلی کریدی

احمد سانی

تصحیح و اعتذار

حافظ محمد رفیق بك افندیك کچن نسخه مزده مندرج [فاتح عصرنده اندرون هایون تشکیلاتی] عنوانلی مقاله لرندن ۲۷۵ نجی صحیفه ده بولونان ۱۷ و ۱۸ نجی و ۲۷۶ نجی صحیفه ده کی ۳، ۴، ۵، ۶ و ۷ نجی سطرلر ، اشارت مخصوصه ایله صحیفه آلتنه نقل اولونا جقلری حالده ، سهو ترتیب اولارق متنه قاریشدیغندن ، محترم محرره وقارئلره عرض اعتذار ایله ذهول واقعی تصحیح ایدرز .

*
**

کچن نسخه مزده فائق عالینك غزلنك دردنجی مصراعنده [آشنای جارمدر] دینه جك ایکن سهواً [حارمدر] دیشمدر . تصحیح اولنور .